

Omistajaohjauksen periaatteet 5.10.2022

KIRKON ELÄKERAHASTON JOHTOKUNTA

Sisällys

1 Johdanto	2
2 Omistajaohjaus osana sijoitusstrategiaa	2
3 Kirkon eläkerahaston omistajaohjauksen menettelytavat.....	3
3.1. Kirkon eläkerahaston keskeiset odotukset.....	3
3.2. Kohdeyhteisöjen toiminnan seuraaminen sijoitusstrategian kannalta merkityksellisissä asioissa.....	4
3.3. Äänioikeus ja muut osakkeisiin liittyvät oikeudet	4
3.4. Vuoropuhelu kohdeyhteisöjen, niiden muiden osakkeenomistajien ja sidosryhmien kanssa.....	5
4 Kirkon eläkerahaston työntekijöiden osallistuminen muiden yhteisöjen hallintoon.....	6
4.1. Kirkon eläkerahaston omistamat kohdeyhteisöt	6
4.2. Sivu- ja luottamustoimet	6

1 Johdanto

Kirkon eläkerahasto (KER) toimii Suomen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelaitoksena. KER vastaa kirkon henkilöstön eläkkeiden rahoituksesta ja eläkevarojen sijoittamisesta. KER on sitoutunut vastuulliseen sijoittamiseen ja ottaa kaikessa sijoitustoiminnassaan huomioon ESG-näkökohdat eli ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan liittyvät asiat.

Omistajaohjauksen periaatteet on laadittu Kirkon eläkerahastoa koskevan lain ¹pykälän 9 mukaisesti ja eläkerahaston johtokunta on hyväksynyt periaatteet 5.10.2022. Periaatteet kattavat KERin listatut osakesijoitukset Suomessa ja ulkomailla. Muiden sijoitusten osalta periaatteita noudatetaan soveltuvin osin. Omistajaohjauksen käytännöt vaihtelevat sen mukaan, onko kyseessä suora tai välillinen omistusmuoto (rahastosijoitus).

KERin omistajaohjauksen periaatteiden tärkeimpiä lähtökohtia ovat vastuullisuus, läpinäkyvyys, hyvän hallintotavan edistäminen sekä osakkeenomistajien tasavertainen kohtelu. KER toteuttaa omistajaohjausta pääosin kolmella tavalla: osallistumalla omistamiensa yhtiöiden yhtiökokouksiin, käymällä vuoropuhelua yhtiöiden kanssa sekä vaikuttamalla varainhoitajiensa omistajaohjauksen periaatteisiin ja käytäntöihin. Omistajaohjausta tehdään ensisijaisesti yhteistyössä varainhoitajien, muiden sijoittajien ja palveluntarjoajien kanssa. Omistajaohjausta toteutettaessa tulee aina huomioida lähi- ja sisäpiirisäännökset.

Vuosittainen selvitys omistajaohjauksen periaatteiden täytäntöönpanosta julkaistaan osana KERin vastuullisen sijoittamisen toimintakertomusta.

2 Omistajaohjaus osana sijoitusstrategiaa

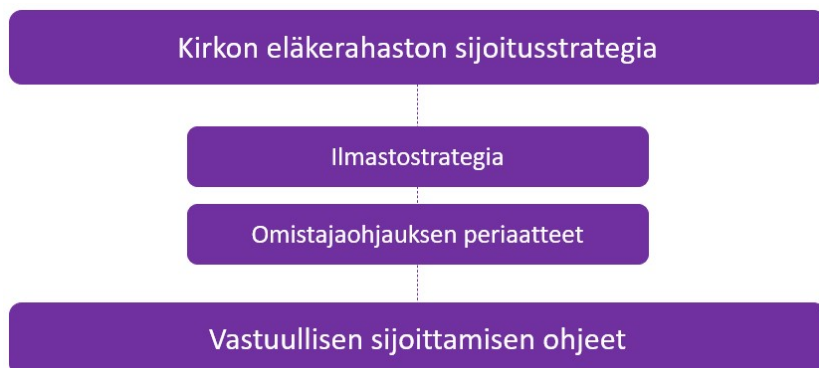
KERin sijoitustoiminnan strategisena tavoitteena on eläkevastuun kattamiseksi tapahtuva varojen kartuttaminen tuottavasti, turvaavasti ja vastuulliset näkökohdat huomioiden. Omistajaohjaus on keskeisessä roolissa strategisen tavoitteen täyttämiseksi. Omistajaohjauksen periaatteiden tavoitteena on avata KERin odotuksia omistajana, sekä kannustaa yrityksiä kehittämään toimintaansa. Näin varmistetaan sijoituskohteiden kestävä arvonkehitys pidemmällä aikavälillä. Jotta tämä olisi mahdollista, sijoituskohteina olevien yritysten on toimittava pitkäjänteisesti kestävä kehitys huomioiden, ja hallinnoitava riskejä omistajien edun mukaisesti.

Omistajaohjauksen periaatteet ovat osa KERin sijoitustoimintaan ja vastuulliseen sijoittamiseen liittyvää dokumentaatiota, jota on havainnollistettu kuvassa 1.

---

¹ Kirkon eläkerahastoa koskevan lain hyväksyntä on vielä kesken. Lain odotetaan tulevan voimaan vuoden 2023 aikana.

Kuva 1.

3 Kirkon eläkerahaston omistajaohjauksen menettelytavat

3.1. Kirkon eläkerahaston keskeiset odotukset

KER odottaa kotimaisten yhtiöiden noudattavan Suomessa käytettävää hallinnointikoodia, jota ylläpitää ja päivittää Arvopaperimarkkinayhdistys ry. Yhtiökokouksissa KER antaa pääsääntöisesti tukensa yhtiöiden hallitusten tekemille esityksille, mikäli ne eivät ole ristiriidassa osakkeenomistajien edun kanssa. Hyvään hallintotapaan liittyvistä asioista KER haluaa erityisesti tuoda esille seuraavat asiakokonaisuudet:

Osakkeenomistajien yhdenvertaisuus toteutuu, kun yritykset toimivat kaikkien osakkeenomistajiensa etujen mukaisesti. Omistajalle selkeintä on, että yhdellä osakkeella saa yhden äänen ja osingon. Erilaiset äänivaltaleikkurit tai suostumuslausekkeet voivat vaikuttaa yhtiön arvoa alentavasti.

Hallituksen kokoonpanon tulee olla monipuolinen, pätevä ja erilaisten näkemysten esiintuontia kannustava, sekä riittävän riippumaton. Riippuvuuksista tulee myös viestiä läpinäkyvästi. Hallituksen jäseneksi valittavalla on oltava tehtävän edellyttämä asiantuntemus ja mahdollisuus käyttää riittävästi aikaa tehtävän hoitamiseen. Toimitusjohtajan ei pääsääntöisesti tulisi istua hallituksessa. Hallituksen toimintaa tulisi arvioida vuosittain.

Palkitseminen on keskeinen osa yritysjohdon, hallituksen ja henkilöstön sitouttamista. Palkitsemisen on luotava toimitusjohtajalle kannustin työskennellä pitkäjänteisesti yhtiön arvon kasvattamiseksi. Palkitsemisen perusteiden tulee olla selkeitä ja riittävän pitkäjänteisiä, vaativia ja kannustavia. KER kannustaa lisäksi sisällyttämään liiketoiminnalle oleelliset vastuullisuusnäkökulmat palkitsemisessa. Palkitsemisesta tulee raportoida selkeästi, jotta sen onnistumista voidaan arvioida osakkeenomistajien näkökulmista. Hallituksen palkitsemisessa tulee arvioida palkkioiden suuruutta verrattuna viime vuosiin sekä relevantteihin verrokkeihin. Osakesidonnaiset palkitsemisjärjestelmät ovat hyvä tapa sitouttaa yhtiön hallituksen jäseniä, ylintä johtoa ja koko henkilöstöä. Tällaisten palkitsemisjärjestelmien tulee aina olla hyvin perusteltuja ja vähemmistösjoittajan etujen mukaisia.

Osakeantivaltuutusten tulee olla kooltaan kohtuullisia. Mikäli valtuutukset antavat mahdollisuuden poiketa osakkeenomistajien merkintäoikeudesta, niiden tulee olla hyvin perusteltuja ja vähemmistösjoittajan edun mukaisia. Osakeantivaltuutusten monivuotinen kesto ei ole kannatettavaa.

KER odottaa yhtiöiltä avointa ja monipuolista *raportointia*. Raportoinnin tulee olla ajantasaista ja sen tulee sisältää taloudellisten seikkojen lisäksi yrityksen hallinnoinnin kuvaus sekä yrityksen eri sidosryhmille ja strategialle olennaisten vastuullisuusasioiden raportointi. KER kannustaa yrityksiä raportoimaan ilmastonmuutokseen liittyvistä asioista TCFD:n (Task Force on Climate-Related Financial Disclosures) suositusten mukaisesti.

Hallintotapaan liittyvien asioiden lisäksi *ympäristö- ja yhteiskunta*-aiheet ovat KERille tärkeitä. Yritysten tulee noudattaa toiminnassaan kansainvälisiä normeja ja sopimuksia. YK:n Global Compact -aloitteen mukaiset periaatteet² ovat hyvä perusta tälle tarkastelulle. Lisäksi KER pyrkii sijoitustoiminnassaan edistämään YK:n kestävän kehityksen tavoitteita.

Kansainvälisten normien ja sopimusten noudattamisen lisäksi KER odottaa yrityksiltä yhtiön sosiaalisten ja ympäristövaikutusten arviointia (esim. ihmisoikeuksien ja biodiversiteetin osalta) sekä alihankintaketjujen vastuullisuustarkastelua. KER kannustaa omistamiaan yrityksiä laatimaan ilmastonmuutosstrategioita ja asettamaan päästövähennystavoitteita. Ilmastonmuutokseen liittyviä asioita on käsitelty tarkemmin Kirkon eläkerahaston ilmastostrategiassa.

3.2. Kohdeyhteisöjen toiminnan seuraaminen sijoitusstrategian kannalta merkityksellisissä asioissa

KER sijoittaa pääosin ulkoisten varainhoitajien kautta, joten kohdeyhteisöjen toiminnan seuraaminen on pääosin varainhoitajien vastuulla. KER on tiiviisti yhteydessä varainhoitajiinsa, joiden kautta saadaan tietoa yritysten toiminnasta. Varainhoitajat taas saavat tietonsa esimerkiksi yritysten tekemästä raportoinnista (esim. yritysraportit ja vuosikertomus), yritysten järjestämistä sijoittajatapaamisista sekä varainhoitajan omista ja ulkopuolisten tiedontuottajien tietokannoista. Lisäksi varainhoitajat tapaavat kohdeyhteisöjä osana päivittäistä analyysityötään.

KER saa tietoa omistamistaan kohdeyhteisöistä myös kappaleen 3.4. mukaisen vaikuttamistoiminnan aikana. Tietoa käytetään hyväksi varainhoitajakeskustelussa.

3.3. Äänioikeus ja muut osakkeisiin liittyvät oikeudet

Yhtiön ylin päätöksentekuelin on yhtiökokous, jossa osakkeenomistajat käyttävät päätösvaltaansa. Yhtiökokouksen päätösvaltaan kuuluvat laissa tai yhtiöjärjestyksessä määrätyt asiat, kuten hallituksen jäsenten ja tilintarkastajien palkkiot ja valinta, tilinpäätöksen vahvistaminen ja varojenjaosta päättäminen, vastuuvapauden myöntäminen johdolle, yhtiöjärjestyksen muutoksista päättäminen sekä yhtiön osakkeisiin tai osakepääomaan liittyvät päätökset. Myös hallinnointikoodin tarkoittamat toimielinten palkitsemispolitiikka ja palkitsemisraportti käsitellään yhtiökokouksessa.

Yhtiökokousohallistuminen ja -äänestäminen ovat KERille oleellinen osa omistajaohjausta. Koska KER sijoittaa lähtökohtaisesti ulkoisten varainhoitajien kanssa, on yhteistyö varainhoitajien kanssa keskeisessä roolissa. KER omistaa suoraan osakkeita täyden valtakirjan mandaattien kautta Suomessa sekä muualla Euroopassa.

Suomalaisten osakeomistusten osalta KER osallistuu yhtiökokouksiin yhteistyössä osakemandaatista vastaavan varainhoitajan kanssa. Ennen yhtiökokoukselta varainhoitajan kanssa sovitaan käytännön asioita ja tehdään työnjako siitä, kuka osallistuu mihinkin yhtiökokoukseen. Osakemandaattien varainhoitajille on

² YK:n Global Compact -aloite perustuu YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen, ILO:n työelämän peruseriaatteita ja -oikeuksia koskevaan julistukseen, YK:n Rion ympäristöä ja kehitystä koskevaan julistukseen sekä YK:n korruption vastaiseen yleissopimukseen.

laadittu erillinen käytännön ohjeistus. Mikäli yhtiökokouksen esitykset ovat ristiriidassa KERin periaatteiden kanssa, tai niihin liittyen tarvitaan lisätietoa, on KER varainhoitajan avustuksella yhteydessä yritykseen ennen yhtiökokousta. KER voi myös tarvittaessa osallistua osakkeenomistajien yhtiökokoukselle tekemiin ehdotuksiin.

Muiden eurooppalaisten osakeomistusten osalta KER hyödyntää ulkoista proxy voting -palveluntarjoajaa. Äänestyskäytännöt ovat osakemandaatista vastaavan varainhoitajan omistajaohjauksen periaatteiden mukaisia ja linjassa KERin tavoitteiden kanssa. Varainhoitajan äänestyspolitiikka perustuu kansainvälisesti hyväksytyihin hyvän hallintotavan parhaisiin käytäntöihin ja suosituksiin kuten Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) hyvän hallintotavan periaatteisiin ja International Corporate Governance Network -elimen (ICGN) laatimiin globaaleihin hyvän hallintotavan periaatteisiin. Lisäksi huomioidaan kansallisen lainsäädännön ja sääntelyn vaatimukset, sekä paikalliset markkinastandardit ja hallinnointikoodit.

Rahastosijoituksissa rahastoyhtiöllä on vastuu omistajaohjauksesta. Koska rahastosijoitukset muodostavat merkittävän osan KERin sijoitusvarallisuudesta, on varainhoitajan periaatteita ja käytäntöjä arvioitava huolellisesti rahaston valinta- ja seurantavaiheessa. Keskeisin seurantakeino KERille on vuosittainen ESG-kysely, jossa kysytään erikseen tilastoja, tietoja ja esimerkkejä rahastojen äänestystoiminnasta. Lisäksi varainhoitajilta pyydetään vuosittain omistajapolitiikkadokumentit, jotka hieman maantieteellisestä alueesta riippuen sisältävät tärkeää tietoa myös omistajaohjauksikäytännöistä. Varainhoitajien PRI³-raportit sisältävät myös laajasti tietoa varainhoitajan aktiivisen omistajuuden käytännöistä.

3.4. Vuoropuhelu kohdeyhteisöjen, niiden muiden osakkeenomistajien ja sidosryhmien kanssa

Yhtiökokousten lisäksi KER ja sen varainhoitajat käyvät huomattavan määrän muuta vuoropuhelua omistamiensa kohdeyhteisöjen, muiden osakkeenomistajien ja sidosryhmien kanssa.

KER tapaa omistamiaan suomalaisia yrityksiä vuosittain erityisesti vastuullisuuteen liittyvien asioiden osalta. Kohdeyritykset päätetään yhdessä osakemandaattien varainhoitajien kanssa ja niissä on yleensä huomioitu muun analyysin kautta tulleita huomioita, esimerkiksi yritysten ilmastotyöhön liittyen. Lisäksi varainhoitajat käyvät keskustelua yritysten kanssa suoraan ilman KERin läsnäoloa osana analyysityötään.

Rahastosijoitusten osalta KER seuraa rahastojen toimintaa ja käytäntöjä säännöllisten salkunhoitajatapaamisten sekä vuosittaisen ESG-kyselyn avulla. Salkunhoitajatapaamisissa käsitellään omistajaohjaukseen liittyviä asioita osana vastuullisuuskeskustelua. Lisäksi ESG-kyselyssä pisteytetään varainhoitajien toimintaa aktiivisen omistajuuden ja vaikuttamisen osalta, johon omistajaohjaus osana kuuluu, sekä annetaan palautetta varainhoitajille KERin odotuksista.

KER tekee vaikuttamistyötä erityisesti kansainvälisten yritysten osalta ulkoisten palveluntarjoajien kanssa. KERin resurssit huomioiden tämänkaltainen yhteistyö on tehokasta, sillä se yhdistää monen sijoittajan tarpeet, resurssit ja tavoitteet. Tämä vaikuttaminen keskittyy erityisesti UNGC-normirikkomuksiin (reaktiivinen), sekä teemavaikuttamiseen (proaktiivinen), jossa KER valitsee toiminnalleen tärkeitä vastuullisuusteemoja.

Erilaiset sijoittaja-aloitteet ovat tärkeä työkalu KERin vaikuttamistoiminnassa. Sijoittaja-aloitteeseen voi osallistua suuri määrä omistajia, ja sen tarkoitus on mahdollisimman laajalla ja vaikutusvaltaisella omistajapohjalla saada yrityksen johto muuttamaan yrityksen toimintatapoja.

---

³ Principles for Responsible Investment

4 Kirkon eläkerahaston työntekijöiden osallistuminen muiden yhteisöjen hallintoon

4.1. Kirkon eläkerahaston omistamat kohdeyhteisöt

KERin toimiva johto tai työntekijät eivät lähtökohtaisesti osallistu listattujen yhtiöiden hallituksiin tai hallintoneuvostoihin eturistiriitojen välttämiseksi. KER voi toimia yhteistyössä muiden omistajien ja omistajaryhmien kanssa edistääkseen yhtiöiden laadukkaiden hallitusten valintaa esimerkiksi nimitystoimikunnassa. Listattujen pörssi-yhtiöiden lisäksi KER voi omistaa suoraan kiinteistö- ja asunto-yhtiöitä sekä kiinteistötoimintaansa välittömästi palvelevia yhtiöitä, joissa se käyttää suoraan omistajavaltaa.

Sijoitusrahastoissa ja epälikvideissä rahastosijoituksissa KER pyrkii valvomaan sijoituskohteidensa tuloksellisuutta ja menestystä aivan kuten suorissa sijoituksissaankin. Epälikvidien sijoitusten ns. klubirahastoissa (kahden tai useamman sijoittajan yhteisesti omistama listaamaton yhtiö) KERin henkilöstöön kuuluva voi myös toimia hallituksen jäsenenä. KER voi tarvittaessa nimetä edustajan pitkäaikaiseen omistukseen tarkoitetun rahaston sijoitusneuvostoon tai vastaaviin asiantuntijaelimiin, mikäli se katsotaan sijoitustoiminnan harjoittamisen, valvonnan ja tuloksellisuuden kannalta tarpeelliseksi.

4.2. Sivu- ja luottamustoimet

Tämän kohdan tarkoituksena on käydä läpi lähestymistapa KERin työntekijöiden osallistumisesta muiden yhteisöjen tai säätiöiden hallituksiin, hallintoneuvostoihin tai niihin rinnastettavissa toimielimiin. Tässä kohdassa ei käsitellä jäsenyyksiä asunto-osakeyhtiöiden hallituksissa tai muita luottamustehtäviä, jotka eivät liity KERin työntekijöiden työtehtäviin.

KERin työntekijän osallistuminen muiden yhteisöjen hallintoelimiin ei saa vaarantaa työntekijän työtehtävien hoitoa KERissä, haitata sijoituspäätösten tekoa tai vaarantaa riippumattomuutta. KERin työntekijöiden osallistumisesta muiden yhteisöjen hallintoelimiin päättää Kirkon eläkerahaston johtaja. Kirkon eläkerahaston johtajan osallistumisesta muiden yhteisöjen hallintoelimiin päättää Kirkkohallituksen kansliapäällikkö. Osallistuminen muiden yhteisöjen hallintoelimiin edellyttää päätöksentekijältä aina sisäpiiri-, lähipiiri-, esteellisyys- ja eturistiriitakysymysten arviointia.

KER ylläpitää ajantasaista julkista luottamustoimia koskevaa luetteloa.